

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L	
Pe an, în România	30 lei
6 luni	16 "
3 luni	8 "
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni	

A P A R E	
De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet	
Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte	

REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA BUCUREȘCI	
5 — Calea Rahovei — 5	
Lângă Palatul Justiției	

S U M A R

Observațiuni asupra mărturisirei tacite rezultată din faptul nevenirei părții pentru a răspunde la interogatoriul, (Art. 234 Pr. civ.), de d-l Al. Negrescu;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Curtea de casație s. I: *Ilie Anghel cu Rada I. Badea Popescu*; Idem: *Dobre Ionescu cu V. Simionescu* (Inalienabilitatea și insesibilitatea pământurilor rurale), cu o Notă;
Tribunalul Ilfov s. II: *Ileana Nicolae Obaciu cu Ghiță și Năstase Radu Slav*, cu o Observație de d-l D. Alexandrescu;
Articolul 186 Pr. civ. nu se aplică înaintea judecătorilor de pace, de d-l George A. Rîmniceanu;
Informație—Bibliografie.

Observațiuni asupra mărturisirei tacite rezultată din faptul nevenirei părții, pentru a răspunde la interogator
(Art. 234 Proc. civilă)

Pentru a fi mai lămurite în observațiunile ce voim a face, transcriem aci, textul art. 234 din Procedura abrogată, textul modificat de Guvern, și în fine textul ajuns în putere de lege astăzi în vigoare:

I. Art. 234 vechi

Dacă partea refuză a răspunde la chestiunile ce i se vor pune de judecată, *saŭ dacă fără a justifica pedica legitimă nu vine la interogator*, judecătorii vor putea considera faptul ca mărturisit în contra sa.

II. Textul modificat de Guvern

Dacă partea nu voește să răspundă la chestiunile ce i se vor pune de judecată, *saŭ dacă fără a arăta o împedcare bine cuvintată, nu vine la interogator, judecata va putea privi faptul constituind un început de dovadă în favoarea aceluia ce aŭ propus interogatorul.*

III. Textul legii actuale (art. 234)

Dacă partea nu voește să răspundă la chestiunile ce i se vor pune de judecată, *saŭ dacă, fără a arăta o împedcare bine cuvintată, nu vine la interogatoriul, judecata poate considera înprejurările de mai sus saŭ ca mărturisire completă,*

saŭ ca început de probă în favoarea aceluia care a propus interogatoriul.

În acest din urmă cas, atât proba testimonială, cât și jurământul supletoriu sunt admisibile pentru complectarea probei.

Sub textul vechi, în nici un caz din nevenirea pur și simplă a părții la interogator, nu se putea conchide la un început de probă, adică la recunoașterea în parte a reclamațiunii; ci numai la recunoașterea completă a faptelor asupra cărora mărturisirea era admisă.

Textul vechi cerea ca nevenirea la interogator să fie justificată, pentru a se putea împedca efectele mărturisirei tacite, și această cerință de justificare era în legătură cu principiul procedurii de atunci, că partea ce a lipsit urma să justifice mai întâi cauzele nevenirei sale, pentru ca opoziția sa să poată fi admisă în principiu (art. 154), Când trebuia partea să justifice cauza împedcătoare a nevenirei sale la interogator? Înainte saŭ după ziua fixată pentru luarea interogatorului? Am plecat de a casă, ca să mă duc să răspund la ora legală la interogator, pe drum m'am bolnavit rău, n'am putut să mă continui drumul spre judecată. La strigare pricinei, găsindu-se procedura chemării comp'ectă și nici o probă de imposibilitatea neprezentării mele la interogator, se admite reclamațiunea. Voi fi admis se fac dovida de imposibilitatea ne prezentării mele la termen?

Cred că da. Nu e nici un text, care să mă refuse o asemenea dovadă sub cuvînt de tardivitate.

Să trecem acum sub legea nouă.

Mai întâi observăm că textul art. 234 așa cum a fost prezentat de Guvern și cum a fost votat de Senat, ștergea mărturisirea părții ca mijloc complet de dovadă pentru cazul cînd partea nu se presenta la interogatoriul, și o lasă numai ca început de probă. În urma discuțiunilor urmate în Camera deputaților, textul s'a modificat cu desăvîrșire și a luat forma actuală care nu samănă cu textul prezentat de Guvern. S'aŭ admis că jude-

cata, poate considera nevenirea părții, lipsită de justificare, și ca o probă complectă a reclamațiunii, cum era și în legea veche.

Textul nou, ca și textul vechiu, cere ca nevenirea la interogatoriū să nu fie justificată, pentru a se putea admite ca mărturisit faptul. Textul vechiu, avea rațiunea sa de a cere ca nevenirea să fie justificată, de oare ce după acea lege, opoziția trebuia justificată în sine, adică să se arate motivele de absență pentru ziua termenului (art. 154); numai după o asemenea justificare se admitea opozițiunea în principiu. Astăzi însă textul nou al art. 234, numai are sensul pentru a cere justificarea nevenirii la interogatoriū, de oare ce opoziția nu se mai justifică, admițînduse principiul: «*opozez pentru că opozez*» (art. 154).

Vine acum întrebarea, care e caracterul începutului de probă din art. 234 al procedurii noi?

Domnul Ministru de justiție, a declarat în Camera deputațiilor, că caracterul acestui început de probă este al începutului de probă din dreptul civil. Cu tot respectul ce trebuie să 'l dăm acestor declarațiuni, ne vom încerca a dovedi că nu este tocmai așa. În adevăr, Curtea de casațiune prin o decisiune publicată în *Dreptul*, No. 46/99, pune în principiu că o dată admis fiind un început de probă de către o instanță judecătorească, nu se mai poate reveni de aceeași instanță în o altă ședință și a zice că nu este un început de probă, și că rēu s'au admis începutul de probă la ședința anterioară. Numai apelul poate îndrepta eroarea, și recursul, judecătorul prim însă, nu, căci e o chestie de drept bine sau rău deslegată de el, și asupra căreia numai poate reveni.

— În specie, în cazul art. 234 va reveni, cînd se va justifica cauza lipsei. Textul e categoric. Prin urmare, începutul de dovadă a Codului civil defereste de începutul de dovadă din art. 234 din Procedura civilă.

Domnul Ministru de justiție în Camera deputațiilor a pronunțat următoarele cuvinte (pagina 592 din Procedura civilă oficială) «*Vē rog să'mi admiteți jurămîntul supletoriū mie sau adversarului Vē rog se mă admiteți proba cu marturii*» (am reprodus textual).

Că reclamantul, să ceară proba cu marturii pricep. Dar ca să ceară jurămîntul supletoriū fie pentru el, fie pentru adversarul său, nu pricep, căci jurămîntul supletoriū, nu poate fi cerut de părți. (Art. 1219 și următorii din Codul civil). Și după cuprinderea articolului 234 din Pr. civilă, jurămîntul supletoriū nu poate fi dat de cit reclamantului. Acest text violează art. 1219 și 1220 C. civil. Judecata, nu mai are facultatea de a da jurămîntul cui voește. Ea, nu 'l poate da de cit reclamantului, care după desbaterile urmate în Parla-

ment, este în drept să 'l ceară. Judecata poate refusa jurămîntul supletoriū.

Să admitem în fine că judecata a admis jurămîntul supletor pentru reclamant și s'a dat hotărîre cîștigătoare reclamantului, cu drept de opoziție. Se face opoziție. Opoziția este admisă de drept în principiu, fără a fi nevoie de justificarea absenței (154 Pr. c.), și judecata va trebui să înceapă de la punctul de unde a lipsit oponentul (art. 157 Pr. c.). Va să zică, jurămîntul supletoriū a căzut cu toată efectuarea sa. A nu admite aceasta ar însemna a viola art. 157 Pr. c. și a da o hotărîre casabilă. Da să ne punem și în ipotesa că oponentul justifică cauza nevenirii sale, pentru ziua cînd a fost chemat la interogator, și în această ipotesă jurămîntul supletoriū de și prestat va cădea în efectele sale, și ce e mai mult se poate ca pîritul se arate dovezi scrise, cu care să pună în evidență neseriositatea acțiunii și să obțină ast-fel respingerea acțiunii, rămîind reclamantului simplă mîngiere că a fost pus din oficiū de judecată, ca să jure.

Acea ce se întimplă cu jurămîntul supletoriū, se întimplă și cu proba cu marturii.

Să admitem în fine cazul cel mai des că judecata consideră ca probă deplină, nevenirea la interogator, fără cauză bine cuvîntată, și că a admis reclamațiunea în totul.

Hotărîrea fără indoială este cu drept de opoziție. Prin facerea opoziției, hotărîrea dată a căzut fără a fi nevoie de justificarea absenței. Să presupunem că pentru cazul special e nevoie de justificarea absenței, pîritul face și această justificare, așa că hotărîrea dată în lipsa lui, cade. Prin urmare, dacă dovada complectă trasă din neprezentare la interogator cade prin facerea opozițiunii, apoi și începutul de dovadă tras din faptul neprezentării la interogatoriū trebuie să cadă, prin faptul prezentării în instanță a pîritului, în momentul ascultării marturilor și a declărării sale că voește a răspunde la interogator; și așa fiind, ascultarea marturilor devine inadmisibilă în drept, lipsind începutul de dovadă, pe basa căreia a fost admisă. Și cu toate acestea, la pagina 645 din Procedura civilă oficială, vedem că d-l Ministru de justiție a fost întreat asupra acestei chestiuni, formulată în modul următor:

Ce se face dacă în ziua fixată pentru ascultarea marturilor, se presinte partea chemată la interogatoriū? Se ascultă marturii sau se ia interogatoriul? Și d-l Ministru Dissescu a răspuns că: «Tribunalul va ține samă de această, (adică de prezentarea părții), dar nu probează că mărturia cade de plano, căci atunci ar fi să te poți juca cu adversarul». Bine, dăr principiul: opozez pentru că opozez, nu e o joacă cu adversarul? Cu toată modestia, declar că întreaga discuție ce a urmat în Parlament asupra articolului nostru, mi se pare

obscură. D-l Ministru s'a declarat categoric în contra jurământului supletor, fiind de părere că acest mijloc de probă trebuie înlăturat din Codul civil, și cu toate acestea a admis acest jurământ pe cale de amendament cu ocazia art. 234 (1).

A. Negrescu

Magistrat la Trib. Iași

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTITIE, Secțiunea II

Audiența de la 11 Mai 1904

Președenția D-lui CHR. PHEREKYDE, Președinte
Ilie Anghel cu Rada I. Badea Popescu ș. a.

Pământ rural.—Inalienabilitate.—Excepție la principiul inalienabilității.—Urmărire.—Dacă se pot arenda pământurile rurale, prin licitație, pentru plata datoriilor, după cererea creditorilor.—(Art. 7 din legea rurală de la 1864; art. 1 din legea interpretativă din 1879).

La principiul inalienabilității pământurilor rurale, legiuitorul nu a creat de cît o singură excepție: vânzarea voluntară, și aceasta numai către comună sau către un alt sătean cultivator de pământ, și excepțiile fiind de strictă interpretare, nu se pot întinde la alte cazuri de cît la acele anume prevăzute de legiuitor.

Ast-fel, pământurile rurale nu se pot urmări, și deci nu se pot arenda prin licitație, după cererea creditorilor, pentru plata datoriilor.

Decisiunea 234/904. — Respins recursul făcut de Ilie Anghel contra sentinței Tribunalului Olt cu No. 514/902 (*), dată în proces cu Rada I. Badea Popescu ș. a.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. Oeconomu;

Pe d-l avocat Ștefănescu-Priboi în dezvoltarea motivului de casare;

Pe d-l avocat Vanghele în combateri;

Deliberînd,

Asupra motivului de casare:

•Violarea art. 7 din legea rurală din 1864 și a art. 1 din legea interpretativă din 1879, din interpretarea căror texte de lege, vânzarea între săteni este permisă, și prin urmare și vânzarea silită.

Avînd în vedere sentința supusă recursului din care rezultă, că Ilie Anghel, în calitate de creditor al lui Ion Provanțu, a cerut Trib. de Olt să se arendeze cu licitație averea debitorului său compusă din 11 pogoane pământ ce i s'au dat după legea rurală, pentru despăgubirea creanței de 3000 lei ce avea să ia de la numitul Provanțu, reprezentat azi prin moștenitorii săi, intimajii în recurs;

Că Tribunalul de Olt, a respins această cerere pe motivul că pământurile rurale nu se pot urmări nici sechestra;

Considerînd că după art. 7 din legea rurală din 1864, săteanul sau moștenitorii săi nu va putea înstrăina nici ipoteca proprietatea sa, de cît către comună sau către vre un alt sătean, iar prin art. 1 al legii pentru men-

ținerea și executarea art. 7 din legea rurală, se prevede că toate actele prin care săteanul va fi înstrăinat sau va înstrăina, va fi ipotecat sau ipoteca către altă persoană de cît comună sau veri un sătean, sunt și vor fi nule;

Considerînd că la principiul inalienabilității pământurilor rurale, legiuitorul nu a creat de cît o singură excepție: vânzarea voluntară, și aceasta numai către comună sau un alt sătean cultivator de pământ;

Că excepțiunile fiind de strictă interpretare, nu se pot întinde la alte cazuri de cît acele anume prevăzute de legiuitor;

Că așa fiind, cu drept cuvînt și prin o bună interpretare a textelor de lege menționate, tribunalul a respins cererea recurentului de a se arenda pământul dat după legea rurală lui Ion Provanțu, pentru plata datoriei sale de 3000 lei;

Că prin urmare, motivul de casare este neintemeiat;

Asupra motivului de casare din petiția de recurs:

•Rău înțeles și greșită interpretare a art. 42 din legea judecătorilor comunale, căci prin acest articol, legiuitorul a voit să pună la adăpost pe sătenii improprietăriți de la 1864, căci alt-fel dacă ar fi permis urmărirea pământurilor lor după hotărîrea juraților comunali, ar fi fost să 'l expună la mari pagube, de oare ce urmărirea s'ar fi ridicat de 5—6 ori mai mare de cît suma la care ar fi fost condamnat, aceasta reese mai cu seamă din dispos. art. 40, care în mod lămurit ordonă ca executarea cărților juraților comunali să se facă cu totul excepțional de celelalte reguli de procedură; dar trib. Olt nu a voit să țină seamă că această înaltă Curte prin decizia No. 94/902 a decis că e permisă vânzarea acelor pământuri.

Considerînd că față de cele expuse asupra motivului precedent, este fără interes a se discuta acest al doilea motiv de casare, de oare ce hotărîrea tribunalului se menține pe considerentele expuse mai sus;

Că de aceea și acest motiv are a fi respins;

Pentru aceste motive Curtea, respinge recursul, etc.

Audiența de la 1 Iunie 1904

Președenția D-lui CHR. PHEREKYDE Președinte
Dobre Ionescu cu V. Simionescu

Pământ rural.—Urmărirea silită a unui asemenea pământ.—Dacă este permisă.—Inalienabilitate.—Ordine publică.—Dacă este nevoie de contestație scrisă.—(Art. 7 din legea rurală de la 1864; art. 1 din legea interpretativă de la 1879; art. 42 din legea judecătorilor de pace; art. 525 Pr. civilă).

1) *Ori-ce înstrăinare silită a pământurilor date sătenilor prin legea rurală este absolut interzisă.*

2) *Principiul inalienabilității pământurilor rurale este un principiu de ordin și interes public, așa că, poate să fie invocat în ori-ce stare a procesului, și chiar din oficiu de către tribunal.*

Ast-fel, nu este necesar, pentru anularea urmărirei îndreptată contra unui pământ rural, ca să se facă cerere scrisă și în termen de 20 zile, după cum prevede art. 525 din Pr. civ., aplicabil numai la imobilele cari pot fi urmărite silit, iar nu și la acelea a căror urmărire este, într'un interes de ordine publică, oprită de lege.

Decisiunea 292/904. — Respins recursul făcut de Dobre Ionescu contra deciziunii Curții de apel din Galați, s. I, cu No. 205/903 dată în proces cu V. Simionescu.

Curtea,

Ascultînd citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier G. Liciu;

Pe d-nii avocații Poni și Borș în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d-l avocat Duculescu în combateri, și

Pe d-l procuror general G. E. Schina în concluziuni fiind minore în cauză;

(1) Vezi în privința acestui jurământ explicațiile date de d-l D. Alexandresco, în Comentariile sale de drept civil, t. VII, p. 423 urm.

(*) A se vedea publicată în *Curierul Judiciar* din anul 1903 No. 34, pag. 290.

Deliberînd,

Asupra motivului I de casare :

«Că Curtea de apel din Galați, dă o greșită interpretare art. 1 și 7 din legea interpretativă din 1879, a art. 7 din legea rurală din 1864 precum și art. 42 și 43 din legea judecătorilor comunale din 1896, atunci cînd decide că pămînturile rurale nu pot face obiectul unei execuțiuni silită chiar și în cazul cînd concurenții la vînzare sunt sătenî, cultivatorî de pămînt și neîmproprietăriți».

Avînd în vedere decisiunea supusă recursului din care se constată, că recurentul de astă-zî, Dobre Ionescu, a cerut a se scoate în vînzare un imobil din comuna Osman ca avere rămasă de la defunctul Simion Ciocan, pentru plata unei datorii de 3000 lei prevăzută într'un act autentic investit cu formula executorie; că la ziua fixată pentru vînzare intimatul Vasile Simionescu, ca fiu, moștenitor al numitului defunct și a ridicat incidentul că imobilul urmărit nu se poate vinde căci este un pămînt care a fost dat numitului defunct după legea rurală, care oprește vînzarea silită a unor asemenea imobile; că alît tribunalul de Brăila cît și Curtea de apel din Galați a admis incidentul și a anulat urmărirea menționatului imobil;

Considerînd că art. 7 din legea rurală de la 1864 și art. 1 din legea interpretativă de la 1879, prevede că pămînturile date sătenilor, după legea rurală, sunt inalienabile, excepțînd legiuitorul de la acest principiu, numai înstrăinările către un locuitor sătean cultivator de pămînt și neîmproprietărit;

Că pe lîngă acest principiu al inalienabilității, legea judecătorilor de pace, prin art. 42, mai adaogă că aceste pămînturi nu pot fi nici urmărite și nici sechestrate, fără nici o excepție;

Așa fiind, din toate aceste dispozițiuni și din scopul legiuitorului, care se învederează din întreaga economie a acestei legi, rezultă că ori-ce înstrăinare silită a unor asemenea pămînturi este absolut interzisă;

Că, prin urmare, cu drept cuvînt instanțele de fond au anulat urmărirea silită a pămîntului în litigiu cu care defunctul Simion Ciocan a fost împroprietărit conform legii rurale;

Că așa fiind, Curtea de apel departe de a viola textele de lege menționate prin motivul de casare, le-a dat o bună interpretare, așa că motivul de casare e nefondat;

Asupra motivului al II-lea :

«Vioiarea art. 525 din Cod Pr. civ.

În ziua de 24 Septembrie 1903 cînd era fixată vînzarea imobilului debitorului meu provocată după cererea mea, acesta a ridicat înainte de începerea licitației incidentul-verbal: că imobilul urmărit, fiind pămînt rural, ar fi nesăsisabil după lege, incident care a fost admis de Tribunal și de Curte, împrejurare care a avut de urmare distragerea imobilului de sub ori-ce urmărire, și m'a pus în neputință de a obține o îndestulare în baza creanței mele. Am spus în apărare la Curtea de apel, că cererea adversarului meu trebuia să fie respinsă ca inadmisibilă după lege, și că urmărirea trebuia să-și aibă rezultatul definitiv. Or, Curtea n'a ținut nici o seamă de temeinicul meu mijloc de apărare.

Deci decisiunea dată de onor. Curte de apel din Galați urmează a fi casată pentru violarea art. 525 din Cod pr. civ. și exces de putere; căci față cu acest text de lege precis și categoric, cererea adversarului meu numai atunci putea a fi admisă, cînd dînsul ar fi făcut o cerere scrisă, pe timbru, cu plată de citațiuni și cel puțin cu 20 zile înainte de adjudicațiune. Numai cererile relative la nulitatea actelor de procedură se pot face prin incidente verbale în instanță, nici cum și cererile relative la fondul dreptului cum era cazul în specie.

Considerînd că principiul inalienabilității pămînturilor rurale este un principiu de ordin și interes public așa că poate să fie invocat, în ori-ce stare a procesului și chiar din oficiu de către Tribunal;

Că așa fiind, nu era necesar în speță, pentru anularea urmării îndreptată contra unui pămînt rural, ca să se facă cerere scrisă și în termenul de 20 zile, după cum prevede art. 525 din Procedura civilă, aplicabil numai la imobilele care pot fi urmărite silit, iar nu și la acelea a căror urmărire e într'un interes de ordine publică, opriță de lege;

Că prin urmare și acest motiv este nefondat.

Pentru aceste motive, Curtea, respinge recursul, etc.

Notă.—Jurisprudența Inaltei Curți variînd în această materie, cei interesați pot consulta cu folos: *Curierul Judiciar*, din anul 1901 No. 7 și 27; din 1902 No. 54, 70 și 86; și din 1903 No. 17, 32, 34, 69, 79, 81, 82 și 85.

TRIBUNALUL ILFOV, Secția II C. C.

Audiența de la 15 Maiu 1904

Președenția D-lui D. FLORESCU, Președinte

Ileana Nicolae Obaciu cu Ghiță și Nastasia Radu Slav

Sentința civilă No. 655

Adopțiune. — Legiuirea Caragea. — Forme. — Neîndeplinirea lor. — Adopțiune inexistentă. — (Codul Caragea, partea IV, cap. V, art. 7, 8 și 9).

Punere în posesiune. — Jurnal de punere în posesie. — Cale grațioasă. — Dacă acest jurnal este atributiv de drepturi sau numai declarativ. — Dacă are vre-o valoare.

1. *Sub legiuirea Caragea, adopțiunea nu se putea face de cît prin anafora către Domnie, și prin hotărîre domnească înscris, prin știrea și adevărarea judecătorilor locurilor, și fără îndeplinirea acestor formalități, facerea de fiu de suflet, adopțiunea, nu avea ființă, adică, era inexistentă.*

2. *Jurnalul de punere în posesiune, dat pe cale grațioasă, fără debateri contradictorii, nu este de cît declarativ de drepturi, iar nu atributiv, și dar nu are absolut nici o valoare și nu poate fi opus nimănui de către ce ce a fost pus în posesiune.*

S'au ascultat, din partea apelantei Ileana N. Obaciu, d-l advocat D. C. Barozi, iar din partea intimaților Ghiță și Nastasia Radu Slav, d-nii avocați N. Durma și S. Marinescu.

Tribunalul,

Asupra apelului făcut în termen de Ileana Nicolae Obaciu contra cărței de judecată No. 245 din 3 August 1900 a d-lui judecător al Ocolului Sabar, dată în cauză cu Nastasia R. Slav, Ghiță R. Slav și Andrei R. Slav, acest din urmă decedat și reprezentat astă-zî în instanță prin sus numiți Nastasia și Ghiță Radu Slav;

Avînd în vedere că, prin acțiunea introdusă la Judecăt. Ocol. Sabar, reclamanta Ileana Nicolae Obaciu, în calitate de nepoată de soră a defunctului Slav Nicolae, revendică 7 pog. și 19 prj., păm. arabil, plus 498 stj. p. loc de casă, avere situată în com. Domnești-de-sus, ce a aparținut numitului defunct, cu titlu de împroprietărire și care este deținută de intimați;

Avînd în vedere conclusiunile părților, precum și toate actele relative la această afacere;

Avînd în vedere că, cu privire la calitatea reclamantei de nepoată de soră a defunctului Slav Nicolae, ea este suficient stabilită, prin actele menționate în hotărîrea apelată, și nici intimații n'o contestă;

Avînd în vedere că intimații afirmă că dînsii sunt fi legitimi ai defunctului Radu Slav Nicolae și că averea în chestiune, pe care dînsii o dețin, a fost dobîndită de părintele lor, prin succesiune, de la autorul Slav Nicolae, de oare-ce părintele lor ar fi fost adoptat de către Slav Nicolae, sub imperiul legii Caragea;

Avînd în vedere că, în stabilirea calității lui Radu Slav Nicolae, de fiu adoptiv al lui Slav Nicolae, nu s'a produs alte acte de cît jurnalul Trib. Ilfov, secția I, sub No. 3557, din 12 Iunie 1879, constător că Radu Slav a fost pus în posesiunea averii defunctului Nicolae Slav, pe baza unei dovezi legalizată de Primăria com. Domnești-Catica, la No. 252/79, icalită de un preot și alți doi locuitori, prin care numiții afirmă că Slav Nicolae a decedat lăsînd pe urma sa pămîntul arătat mai sus, și că singurul său succesor, ar fi numai Radu Slav, fiul său adoptiv, și în fine, un proces-verbal încheiat de pîr-

tărel, în ziua de 20 August 1879, relativ la executarea dispoziției, citatului jurnal;

Având în vedere că menționatele acte, prin care intimații tind a face dovada, cu privire la calitatea de fiu adoptiv a autorului lor Radu Slav, sunt fără nici o valoare, și în adevăr, sub imperiul legiului Caragea, cînd intimații afirmă că părintele lor a fost adoptat, prin art. 7, 8 și 10 partea IV, cap. V, se prevede că adopțiunea să se facă, prin anafora către Domnie, și prin hotărîre domnească, înscris iar în privința nevîrșnicilor, să se facă prin știrea și adevărarea judecătorilor locurilor; că ne îndeplinindu-se aceste formalități, adică, de la § 2, 3, 4, 6, 7 și 8 intru nimic se va socoti facerea de fi;

Că, prin urmare, din coprinsul sus ziselor texte de lege rezultă, că pentru a putea fi o adopțiune, urmează să fie făcută cu formele sus indicate și prin hotărîre judecătorească, ceea ce în specie nu există;

Avînd în vedere că jurnalul de punere în posesie, dat pe cale grațioasă, fără desbaterii contradictorii, nu este de cit declarativ de drepturi, iar nu atributiv, și deci, urmează că el nu are absolut nici o valoare și nu poate fi opus reclamantei;

Avînd în vedere că din moment ce este dovedit că Radu Slav, autorul intimațiilor, n'are calitatea de succesor a lui Slav Nicolae, devine inutilă discuțiunea dacă, sau nu, intimații se pot prevala de prescripțiunea achizitivă de zece ani;

Că, ast-fel fiind, apelul este întemeiat și cată a se admite. Pentru aceste motive, trib, în majoritate, admite apelul, etc.

(ss) D. Florescu, Alex. Cerban

O s e b i t ă p ă r e r e

Sub semnatul difer de opiniunea majorității, în ceea-ce privește apelul pornit de Ileana Nicolae Obaciu, cu petițiunea înregistrată la No 933, din 25 August 1900, contra cărții de judecată a Judelui de ocol Sabar No. 245 din 8 August 1900, dată asupra opozițiunii intimațiilor de azi, Nastasia, Ghiță și Andrei Radu Slav;

Din actele din dosar, precum și din susținerile părților, fie oral în instanță, fie prin concluziunile scrise atașate la dosar, rezultă în fapt următoarele: Slav Nicolae, din com. Domnești de sus, moare în 1878 fără descendenți, lăsând o avere de 7 pogoane și 19 prăjini plus 498 stinjeni patrați loc de casă Ileana Nicolae Obaciu, în calitate de nepoată de soră a lui Slav Nicolae, intențiază acțiune în revendicare contra intimațiilor de azi și reușește în lipsa acestora să și stabilească calitatea ce susține și să obție cîștig de cauză. În opoziție, însă, piriții Nastasia, Ghiță și Andrei Radu Slav, produc acte prin care Radu Slav, autorul lor, se constată a fi fost pus în posesiunea locului în litigiu încă din 1879, în calitatea sa de fiu adoptiv a lui Slav Nicolae. Aceste acte sunt jurnalul de trimitere în posesiune cu No. 3557 din 12 Iunie 1879 a Trib. Ilfov, secția I, precum și procesul-verbal de punere în posesiune al Corp. de Portărei de pe lingă Trib. Ilfov, cu data de 20 August 1879 (vezi dos. No 760 din 1979 al Trib. Ilfov, secția I). Pe baza actelor presintate, judecătorul primei instanțe, admite opozițiunea și respinge acțiunea pornită de Ileana Nicolae Obaciu astăzi apelantă;

În apel, ea susține că adopțiunea făcută în persoana lui Slav Nicolae n'ar fi valabilă, pentru că nu s'ar fi făcut în conformitate cu dispozițiunile de la § 2, 3, 4, 6, 7 și 8 din Codul Caragea, partea IV, cap. V, unde se prevede că adopțiunea să se facă prin anafora către Domnie și prin hotărîre domnească înscris; la care intimații răspund că dinșii au posedat ca moștenitori ai lui Slav Nicolae mai mult de 10 ani avînd pentru ei titlul de erede, care, unit cu buna lor credință, se cred în drept a invoca în mod favorabil prescripțiunea decenală, și cer dovada cu martori în acest scop;

În ceea-ce privește valabilitatea actului de adopțiune, pe care s'a basat Trib. Ilfov, secția I, cînd a trimis în posesiune pe autorul intimațiilor, suntem complet de acord că el nu e făcut în conformitate cu dispozițiunile legiului Caragea; cu toate astea, acel act a creat în favoarea lui Radu Slav Nicolae, situațiunea de fiu adoptiv și, în această calitate, el a început să stăpînească imobilul în litigiu încă din 1879 August, crezîndu-se singurul moștenitor al lui Slav Nicolae;

La moartea lui Radu, moștenitorii săi, găsînd în patri-

moniul părintelui lor imobilul în litigiu, au continuat a l' stăpîni în această calitate; deci, ceea ce trebuie rezolvat mai întîiu este, dacă titlul *pro herede* poate servi ca justă cauză, care să conducă la usucapiunea de 10 ani;

Se știe că, după art. 1897 C. civ., se numește justă cauză ori-ce titlu translativ de proprietate, cu alte cuvinte, titlul care, luat în sine însuși, este susceptibil de-a transfera proprietatea, independent dacă emană de la *verus dominus*, și tot ast-fel se înțelege și dispozițiunea art. 644 C. civ., după care, proprietatea bunurilor se dobîndește și se transmite *prin succesiune*; pe de altă parte, din dispozițiunea art. 1859 C. civ. se poate trage concluzia că moștenitorul începe o posesiune utilă lui, contrariu Codului Napoléon, de la care s'a depărtat legiuitorul nostru, pentru că atît în dr. roman cit și în legea francesă, eredele continuând personalitatea juridică a lui *de cuius*, nu putea să aibă o posesiune proprie alt-fel de cit ceea a lui *de cuius*; or, articolul citat, dispunînd că «atunci cînd posesiunea aceluiași lucru trece pe rînd în mai multe mîini, fie care posesor începe în persoana sa o nouă posesiune, fără a distinge dacă strămutarea posesiunii s'a făcut în mod singular sau universal, lucrativ sau oneros», ne dă să înțelegem că, la noi, eredele de bună credință, poate ajunge la prescripțiunea de 10 ani, independent de posesiunea de rea credință a lui *de cuius*;

Mai mult de cit atît, dispoziția legiuitorului nostru din art. 1858 C. civ., după care moștenitorul unui simplu detentor, poate, în baza simplului său drept de erede, să înceapă o posesiune utilă lui însuși, în cazul cînd el nu știa că *de cuius* avea numai detenția, înseamnă că legiuitorul român a căutat să facă o inovație în această materie, contrariu prin urmare atît de ceea-ce era în Codul Napoléon, de la ale cărui dispozițiuni legea de la 1864 s'a îndepărtat, căutînd să continue tradiția legiuitorilor noastre pămîntene; pentru că atît Codul Calimach în §§ 1919 și 1920, cit mai ales Codul Caragea, începînd cu reforma introdusă prin legea de la 1847, Martie 8, relativă la «mărginirea prescripției impresurării pămînturilor și pentru adevăratul înțeles al stăpînirii cu bună sau rea credință la asemenea impresurări», a venit să schimbe prin art. 3 starea de mai înainte, de oare-ce ea crează usucapiunea decenală pentru pămîntul dintre vecinătățile imobiliare «ce se va stăpîni de o a treia persoană la care va fi trecut prin moștenire» pămînturi, care altă dată erau imprescriptibile și care, după 1847, devin prescriptibile prin 10 ani și pe baza titlului de moștenire. Cînd ast-fel era tradiția dreptului nostru civil, atît în Moldova cit și în Muntenia, aceasta cu puțin înainte de legiuirea din 1864, și cînd legiuitorul nostru a schimbat dispozițiunile Codului frances în articolele 1858, 1859 și 1897 C. civ., este imposibil a se mai susține de apelantă cum că, în legislația noastră actuală, titlul *pro herede*, nu poate fi un just titlu care să conducă la prescripțiune;

Dar se mai preține că, în speță, nu ar fi un titlu real, intru cit intimații ar moșteni de la Radu Slav Nicolae, care el însuși nu este proprietar, de oare ce dreptul său se bazează pe un titlu aparent—actele de adopțiune,—care nu-i putea conferi titlul de moștenitor;

Pentru a rezolva și acest punct e necesar să știm ce este un titlu putativ și care sunt consecințele acestui titlu. Se știe că se numește putativ acel titlu în virtutea căruia se posedă un lucru și care nu există de cit în imaginațiunea posesorului. În speță, autorul intimațiilor credea că este fiu adoptiv al lui Slav Nicolae, și în această calitate, a stăpînit averea după moartea acestuia; și credința sa era cu atît mai temeinică cu cît se baza pe acte judecătorești, greșite poate din punctul de vedere al dreptului dar suficiente pentru a face să nască credința că Radu Slav Nicolae avea titlu de moștenitor. De s'ar decide alt-fel, s'ar înlătura interesul social care voește ca proprietatea să nu rămînă multă vreme în nesigură și s'ar călca și dreptul unui om care și-a format viața într'un fel determinat, basat fiind pe buna sa credință, cum că era în adevăr autorul intimațiilor, moștenitorul defunctului său tată adoptiv. În aceste condițiuni, chiar dacă Radu Slav Nicolae nu ar fi avut însuși un titlu real *pro herede*, încă moștenitorii săi pot cere dovada prescripțiunii de 10 ani, în conformitate cu dispozițiunile art. 1848 C. civ.; de oare-ce titlul autorului lor nu e inexistent, ci putativ. Această infer-

pretare e cu atât mai mult admisibilă în legislația noastră, cu cât art. nostru 1895 C. civ. nu întrebuițează cuvântul corespunzător de *titlu* din art. 2265 Cod fr., ceea-ce lasă să se înțeleagă că titlul poate lipsi, este îndestulătoare credința că există un titlu, numai această eroare să aibă o justă cauză, după cum se vede în speța ce analizăm.

Suntem dar de părere că, în legislația noastră, chiar un titlu putativ încă poate servi drept bază pentru prescripția decenală; deci, și din acest punct de vedere, este admisibilă proba cu martori cerută de intimați.

(s) **Julian Theodorescu.**

Observație. — Adopțiunea se vede a fi existat la noi încă din timpurile cele mai depărtate. Iată, în adevăr, cum se exprimă cel mai vechi monument de legislație pe care îl avem, Pravila lui Matei Basarab, glava 195: „Fecioria de suflet o fac unii, căci nu nasc copii, sau zice mulți nasc și mor, și rămân fără coconii, și de ciuda lor, mișaii părinții, ieau coconii străini să și-i facă lor feciori sufletesti cu sfințele molitve, și le sunt aceia ca și feciori cari i-au născut trupește, și întru rudenie și întru moștenire, și întru spițe. . . Într'altă vreme, făcea feciori de suflet fără molitve, iară în ziua de astă-zi, când va cine-va să ieia fecior de suflet, el îl ieia cu sfințele molitve și cu sfințele slujbe, și-i sunt aceia cari ieau feciorul întru tocmeala părinților, iară feciorul se face adevărat fecior lor cari l-au lua ca și cum l'ar fi născut trupește. Drept aceea, de va avea neștine fecior trupesc și fecior sufletesc, nu pot să se împreune întru nuntă până la a opta spiță, etc.“

Această regulă nu cunoaște deci, ca și Codul Calimach, de cât adopțiunea bisericească. „Infiela, dice art. 237 din acest din urmă Cod, trebuie legiuit să se săvârșească, nu numai prin singure cuvinte, ci și prin cetirea sfințelor molitve, pentru ca cu chipul acesta, să câștige întru adevăr înfiitorii treaptă de părinți, iar infieții, treaptă de fiu, și pentru ca să se păzească între dinșii înrudirea și la însoțire, după hotărîrea legilor“.

Astă-zi, însă, biserica nu mai intervine la formarea contractului de adopțiune, care este un contract pur civil, după cum era și în Codul Caragea. După acest Codice, *iothesia* se făcea, în adevăr, prin hotărîre judecătorească, confirmată de Domn, când adoptatul era major, formalitate care nu se mai cerea când acel adoptat era minor (art. 7 și 8 C. Caragea, partea IV, capit. 5, pentru *iothesie* sau facerea de fiu de suflet) (1).

Legiuitorul vechi al țării românești înconjură, deci, adopțiunea majorilor cu mai multe garanții de cât acea a minorilor, pe când contrarul ar fi trebuit să aibă loc, minorul ne putând să-și dea sama dacă adopțiunea este sau nu folositoare. Această greșală este cu atât mai neertată cu cât,

după Codul Caragea, adoptatorul vine la moștenirea adoptatului de o potrivă cu părinții săi firești, excludând pe toți colateralii, atunci când părinții firești ai adoptatului sunt săvârșiți din viață (art. 22, alineat C, partea IV, capit. 3). „Părinții cei sufletesti, dice acest text, ori rude, ori străini de vor fi, când după moartea copilului de suflet, trăesc părinții lui cei firești, moștenesc dimpreună cu dinșii de o potrivă pre copilul de suflet; dar când nu trăesc, îl moștenesc singuri“.

Ori cum ar fi, adopțiunea fiind, sub Codul Caragea, un contract solemn, ca și astă-zi, tribunalul decide foarte bine că lipsa formelor legale atrage nulitatea, sau mai bine zis, *inexistența* ei: «Câți fac fiu de suflet împotriva pravilelor, dice art. 10, partea IV, capit. 5 din citatul Cod *facerea lor de fiu întru nimic se socotește*“.

Tribunalul mai decide încă că jurnalul prin care un pretins moștenitor este pus în posesiunea unei averi de moștenire, pe cale grațioasă, fără desbateri contradictorii, nu este opozabil unui moștenitor mai apropiat, care ar revendica mai târziu moștenirea pe cale de petiție de eridate.

Această soluție este juridică, pentru că trimețerea în posesiune a unei averi de moștenire este o măsură provisorie, pe care tribunalul o judecă în mod sumar, după actele și probele prezentate de părți, fără ca prin aceasta să prejudice drepturile adevăraților moștenitori (2).

Pentru ca să existe în specie autoritatea lucrului judecat, trebuie ca hotărîrea tribunalului (rămasă definitivă) să fi fost pronunțată în mod contradictor, asupra unei contestații făcută în privința cererii de trimetere în posesiune (3).

Dar aci se presintă o altă chestiune, pe care o discută numai minoritatea tribunalului, dând motive puternice întru sprijinirea ei, și anume, aceea de a se ști dacă titlul de moștenitor (*pro herede*) este, sau nu, o *justă cauză* spre a putea conduce la usucapiunea de 10 sau 20 de ani? În Franța, atât doctrina cât și jurisprudența se pronunță în favoarea negativei:

«Le titre d'héritier, dic Baudry et Tissier, n'est pas un juste titre. L'héritier a tous les droits de son auteur, mais n'en a pas davantage; il acquiert donc la possession telle que l'avait le défunt, avec ses qualités et ses vices. Au point de vue du droit, la personne de l'héritier continuera de posséder dans les mêmes conditions et par conséquent il ne pourra pas prescrire par dix à vingt ans» (4).

(2) Veđi în acest sens: Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1887, No. 33. Laurent, IX, 259. Pand. fr., *Successions*, I, 1929. Cpr. t. III a Coment. noastre, p. 234 și t. VII, p. 48, text și nota 1.

(3) Veđi în acest sens: Trib. Ilfov, *Curierul Judiciar* din 1900, No. 34. C. București, *Dreptul* din 1895, No. 27. Veđi și t. VII a Coment. noastre, p. 483, nota 1, *in fine*.

(4) Baudry et Tissier, *Prescription*, 658. În același sens: Le Roux de Bretagne, *Nouv. Tr. de la prescription en matière civile*, II, 889, p. 83, 84 (ed. din 1864). Laurent, XXXII, 390. Marcadé, *Prescription*, art. 2265, No. II, p. 194 urm. Troplong, *Prescription*, II, 858, p. 474 urm. Vazeille, *Prescription*, II, 475.

(1) Cpr. Ar. Pascal, *Gazeta tribunalelor*, anul 1, din 18 Octobre 1861, p. 294.

Soluția contrară, admisă de Pothier, în vechiul drept francez ⁽⁵⁾, și în dreptul nostru anterior ⁽⁶⁾, era consacrată și la Romani: «*Plerique putaverunt, si heres sim, et putem rem aliquam ex hereditate esse, quae non sit, posse me usucapere*» ⁽⁷⁾.

Această din urmă soluție este cu drept cuvânt admisă de jurisprudență și în dreptul nostru actual:

«Considerând, dice Curtea din Galați (1 Decembre 1900), că de-și este adevărat că legiuitorul nostru, ținând seamă de criticele doctrinei și dificultățile semnalate de jurisprudența franceză, a admis prin art. 1858, § 4 combinat cu art. 1859 C. civ., în opoziție cu dispozițiile conrespunzătoare din Codul Napoléon, că eredele are în calitate sa, un just titlu care-l poate conduce printr-o posesie de 10 până la 20 ani la dobândirea prin prescripție a proprietății imobilelor aflate în succesiunea autorului său, chiar când posesiunea acestuia a fost precară sau tolerată, însă, în acest caz, posesiunea invocată de erede, conform art. 1855 C. civ., trebuie să fie de bună credință» ⁽⁸⁾.

«Considerând, dice o altă decizie a Curții de casație (4 Martie 1898), că art. 1858 din Codul civil, declarând că posesia care se exercită nu sub nume de proprietar, se poate schimba în posesie utilă și atunci când ea se transmite printr'un act cu titlu universal; că art. 1859 din același Cod, declarând de asemenea că fie-care posesor începe în persoana sa o nouă posesiune, chiar când strămutarea acestei posesiuni s'a făcut în mod universal, rezultă învederat că și titlul de moștenitor constituie o justă cauză la achizițiune, și că, dar, acel ce a posedat în această calitate, cu bună credință și în timpul prevăzut de art. 1895 C. civ., este în drept a invoca prescripția prevăzută la acest text; că, prin urmare, este inexact în drept a se pretinde că, în legiuirea noastră, titlul de moștenitor n'ar constitui o justă cauză, etc.» ⁽⁹⁾.

Așa dar, calitatea de moștenitor, fie universal, fie cu titlu universal sau particular, constituie un just titlu (*justa causa*), care unit cu posesiunea de bună credință, exercitată în timp de 10 sau 20 de ani de la moartea autorului, duce la prescripția unui imobil aflat în succesiune. Aceste principii nu pot în mod serios fi contestate în legea noastră. Colegul nostru, D-l Em. Antonescu, dovedește foarte bine acest lucru, și dezvoltările date de curind de D-sa în coloanele acestui ziar ⁽¹⁰⁾, ne scutesc de a mai reveni asupra acestei chestiuni.

D. Alexandresco

p. 25 (ed. din 1832). Répert. Sirey, *Prescription* (en mat. civile), 1585. Aubry et Rau, II, § 218, p. 549 (ed. a 5-a), p. 381 (ed. a 4-a). Duranton, XXI, 361. F. Herman, *C. civ. annoté*, IV, art. 2265, 40. Guillouard, *Prescription*, II, 555. T. Hue, XIV, 442, p. 559. — Veđi însă Planiol, I, 1428.

⁽⁵⁾ Pothier, *Prescription*, IX, 64, p. 339 (ed. Bugnet).

⁽⁶⁾ Veđi L. asupra impresurărilor din 8 Martie 1847 (art. 3). Cpr. și art. 1920 din Codul Calimach, conrespunzător cu art. 1463 din Codul austriac.

⁽⁷⁾ L. 3, Dig., *Pro herede, vel pro possessore*, 41. 5.

⁽⁸⁾ Veđi *Curierul Judiciar*, din 1901, No. 62.

⁽⁹⁾ Bulet. Cas. s-a I, anul 1898, p. 362, 363. Veđi în același sens: Bulet. Cas. anul 1899, p. 504 și *Dreptul* din 1899, No. 43. Bulet. 1881, p. 718 și 840. G. București, *Dreptul* din 1881, No. 38 și din 1887, No. 36. G. Galați, *Dreptul* din 1900, N. 48. *Curierul Judiciar* din 1901, No. 62. *Dreptul* din 1902, No. 80.—*Contră*: Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1881, No. 38 (sentință infirmată de Curte). *Curierul Judiciar* din 1904, No. 37, sentință cu drept cuvânt criticată de D-l Em. Antonescu.

⁽¹⁰⁾ Veđi *Curierul Judiciar*, din 16 Maiu 1904, No. 37.

Articolul 186 Pr. civ. nu se aplică înaintea judecătorilor de pace.

Una din cestiunile controversate ce oferă în aplicațiunea ei Legea judecătorilor de pace față de Procedura civilă, este de sigur și aceea, de a se ști dacă termenul de 5 zile prevăzut de art. 186 Pr. civilă pentru depunerea listei de martori se aplică și înaintea judecătorilor de pace sau tribunalelor când sunt constituite ca instanțe de apel.

Importanța cestiunii e mare, pentru că această dispozițiune din dreptul comun este sancționată cu pierderea dreptului de a usa de această probă în casu, cind nu s'a depus lista în termen, și prin urmare de la exercițiul acestui drept poate depinde soarta unui proces.

E știut că decăderile din drepturi trebuiesc prevăzute de lege și atunci cind sunt prevăzute, nu trebuiesc întinse dincolo de textul care le prevede.

Discuțiunea provine din faptul că legea jud. de pace nu prevede un termen fatal pentru depunerea listei de martori, de unde partisanii teoriei contrarii susțin, că trebuie aplicat dreptul comun; acest argument și rațiunea pentru care legiuitorul a introdus în 1900 această inovațiune, sunt singurele justificări ale acestora pentru aplicarea dispozițiunilor art. 186 Pr. civilă și înaintea jud. de pace.

La rindu nostru nu putem împărtăși această părere.

Intr'adevăr este constant și afara de orice discuțiune, că normele stabilite de Legea jud. de pace, trebuiesc aplicate acestor instanțe în toate cestiunile prevăzute și reglementate de dinsa ca lege specială indiferent de dispozițiunile analoge din dreptul comun, care nu'și găsește aplicațiunea de cât pentru cestiunile neprevăzute de legea specială; cind prin urmare în această din urmă lege o cestiune, un act de procedura este reglementat într'un mod oare care, nu mai trebuie să ne referim la dreptul comun, cu atât mai mult atunci cind dispozițiunile lui sunt contrarii.

De sigur că principiile juridice recunoscute și de adversarii acestui sistem nu-i feresc d'a confunda în analiza diferentelor dispozițiunii analoge din cele doua legi, nuanțele ce se deosebesc.

În legea specială sunt trei feluri de dispozițiunii în raport cu dreptul comun: Unele sunt identice și pentru acestea este indiferent dacă aplicăm una sau alta din legi; unele au soluțiunii contrarii de ale dreptului comun și pe acestea le aplicăm conform legii speciale, iar altele sunt reglementate pe deplin însă într'un mod mai sumar de cit în dreptul comun.

Cu acestea se face a'leseă enorma greșală, că în loc să se aplice întocmai, și numai legea specială după principiile recunoscute, pentru că legiuitorul pentru unele acte ce se petrec înaintea acestor instanțe a găsit necesar să simplifice formele, să le dea un caracter urgent și potrivit cu natura și menirea lor, din contră se depășește legea specială și sub cuvânt, că în aceea materie dreptul comun coprinde și alte dispozițiunii necoprinite în cea l'altă lege se trage conclusia falsă, că se aplică dreptul comun, or unde nu prevede legea specială.

În acest cas e și cestiunea noastră. Se susține greșit, că Legea jud. de Pace nu reglementează modul de administrare a probei cu martori din punct de vedere procedural, de unde și conclusiunea fatală a sistemului opus.

Dacă stabilim acest fapt, fără îndoială că art. 186 Pr. civ. nu-și mai găsește aplicațiunea înaintea acestor

instanțe, și pentru a dovedi aceasta, nici nu avem nevoie de art. 740 Pr. c. pe care-l invoacă acei de o părere cu noi.

Intr'adevăr, la ce bun să mai susținem, că prin acest text legiuitorul din 1900, declarând că menține în totul Legea jud. de pace, a înțeles să nu aplice acestora dispozițiunea specială din art. 186 Pr. civ., care constituia o inovațiune, când și fără art. 740 Pr. civ. Legea jud. de pace se menținea pe baza principiului «Specialibus generalia non derogantur».

De alt-fel cestiunea rămâne întregă asupra punctului, dacă legea specială se ocupă de administrarea probei cu martorii în sensul arătat, pentru a vedea, întru cât dreptul comun trebuie aplicat.

Noi avem în Legea jud. de pace art. 105, care prevede că experții și martorii vor fi chemați după aceleași forme cu chemarea în judecată și art. 85 din aceeași lege prevede, că părțile și prin urmare și martorii se pot înfățișa înaintea judecătoriei fără nici o chemare și fără nici o cerere în scris; dacă dar martorii se pot prezenta fără chemare, fără citații, și mai cu seamă, și tocmai aceasta interesează cestiunea, *fără cerere în scris*, prin urmare *fără listă*, de sigur că nu mai poate fi vorba de disp. art. 186 Pr. civ. care prevede depunerea unei liste și în consecință termenul de 5 zile.

În cazul nostru, înaintea jud. de Pace un asemenea termen este inaplicabil, imposibil. Dacă martorii se pot prezenta singuri fără citație, aduși de parte la ziua înfățișării, și cum termenul înfățișării poate fi mai lung de 6 zile, adesea e mai lung și de cit cel prevăzut de art. 84 (între 3 și 15 zile) atunci de sigur, că nu se mai poate socoti acel termen fatal de 5 zile.

Ca punct de plecare ar fi neapărat ziua în care s'au admis martorii, din acea zi ar începe termenul, dar cum să-l limitezi la 5 zile, când partea căreia s'a admis această probă, nu e dator să depună lista, ci poate s'aducă martorii la ziua înfățișării, care zi e fixată peste acest termen fatal?

Prin urmare legea specială reglementează administrarea acestei probe din punctul de vedere arătat, ceva mai mult, contrariu de ceea ce se afirmă de unii, se ocupă în art. 106 de procedură relativă la audierea martorilor, și atunci de sigur, ne întrebăm, dacă dreptul comun mai trebuie aplicat?

În ce privește argumentul tras din art. 84 (criticat într'un articol din *Curierul Judiciar* No. 31/1904) cred că trebuie înțeles astfel: Dacă art. 105 se referă la formele chemării în judecată, se referă implicit la termenele acolo arătate, și cum art. 84 arată, ca acestea pot varia între 3 și 15 zile de sigur, că și lista poate fi depusă între aceste termene, dacă admitem necesitatea listei; de unde concluzia următoare: Că legea specială prevede termen pentru depunerea listei de martorii, și cum asupra acestui punct e în conflict cu dreptul comun trebuie aplicată legea specială.

E de alt-fel și în spiritul legii ca și în natura împrejurărilor, ca această dispozițiune să nu fie aplicată înaintea jud. de pace.

Intr'adevăr nu e greu a distinge acest lucru după felul imprecizațiilor ce se prezintă la aceste instanțe, natura intereselor și mijloacele cu care și le susțin; valoarea litigiului în aparență mică, constituie adesea singura lor avere; din aceste cauze multe din dispozițiunile dreptului comun nu se aplică și ca probă este chiar existența legii speciale sumară și urgentă.

În definitiv a pune pe un biet țaran sau muncitor ignorant în ale legii, care nu e vinovat poate de cit că e de bună credință și nu s'a îngrijit de cu vreme să

aleagă martorii, să se ducă adesea cite-va poște să afle numele martorilor ce are să propună, și să vină apoi cu lista la judecătorie, ar fi a-l face să peardă pe drum mult mai multe zile de cit e termenul acordat, pentru ca după acestea să fie decăzut și din acest drept.

Nu mai vorbim de cei neștiutori de carte foarte numeroși.

De altmintrelea nici scopul pentru care legiuitorul a prevăzut acest termen, nu se realizează pe deplin, nu poate ajunge rezultatul dorit; dacă o parte e de rea credință și vrea să improvizeze martorii, dacă se găsesc persoane cari se oferă pentru asemenea servicii, de sigur că nu e nevoie nici de cele 5 zile pentru că acea parte vine deja pregătită cu martorii chiar în ziua cind cere această probă; ba, acest termen i-ar veni în ajutor, acoperindu-l cu presumpțiunea că nu are martorii de ocazie, că nu a avut timp să-i găsească....!

Mai mult stă în înțelepciunea și iscusința judecătorului să vadă ce martorii are înaintea sa.

George A. Rîmniceanu

INFORMAȚIE

Simbătă seara, 26 cor., d-l Ion P. Sachelarie, simpaticul grefier al Curții cu jurați din Capitală, și-a susținut cu'n deosebit succes, sub președenția d-lui Profesor D. N. Comșa, teza sa de Doctor în Științe Inalte de Stat.

Subiectul tratat de d-sa a fost: Despre jurisdicțiunea Camerei de punere sub acuzare în legislațiunea Română.

D-l Sachelarie fiind al doilea dintre studenții cari au obținut diploma de doctor, a fost viu felicitat de membrii Comisiunii de examinare, subiectul tesei sale eșind din cadrul comun și prezentind un deosebit interes pentru lumea juridică.

Bibliografii

Codul de Comerț (vol. I 600 pag. cuprinzind Art. 1—60) comentat de d-l M. A. Dimitrescu, profesor la Școala superioară de comerț din București. **Prețul 10 lei.**

Tratat de Drept civil de d-l profesor D. Alexandresco. Partea I, vol. VIII conține *Convențiile matrimoniale* (34 colț tipar). **Prețul 10 lei.**

Interesant

Oricine are de vînzare cărți de Drept, Economie politică și Finanțe, române sau străine, poate obține un preț bun adresîndu-se d-lui Codreanu la Redacțiunea ziarului «*Curierul Judiciar*», București, Calea Rahovei 5, Pasagiul Nirescher, lângă Palatul Justiției, care se însărășinează cu plasarea lor făcîndu-le cunoscut amatorilor prin *Curierul Judiciar*, în schimbul unui mic comision, sau se oferă a le cumpăra personal.

Asemenea vor fi servii în mod avantajos toți acei cari ar dori să-și procure cărți de Drept, Economie politică sau Finanțe, adresîndu-se d-lui Codreanu la Redacțiunea ziarului *Curierul Judiciar*, București.

Rugăm în mod stăruitor, pe toți abonații din provincie rămași în întîrziere cu plata abonamentelor, să bine voiască a trimite sumele datorite prin mandat poștal adresat numai către Administrațiunea ziarului *Curierul Judiciar*, la București.

Abonații din București vor plăti numai în mâinele d-lui V. Mocioiu singur autorizat a primi, sau d-lui Codreanu la Administrațiunea ziarului.